



Він пройшов дві світові війни. Його книжки палали в полум'ї нацистських вогнищ. У їх попелі він поховав і свої ілюзії. Але Еріх Марія Ремарк — людина, яка крізь усі випробування пронесла жагу до життя, віру в щире кохання і справжню дружбу.

«МАНСАРДА МРІЙ»

У квартирі художника Фріца молоді таланти знаходять спокій і натхнення, бо ж за вікном — бідна й розорена Першою світовою Німеччина. Один з них, музикант Ернст Вінтер, намагається розібратися у своїх почуттях до двох жінок — ніжної натурниці Елізабет та оперної діви Ланни Райнер. Тільки зі смертю Фріца він зрозуміє: тут, у «Мансарді мрій», серед книжок, картин і сентиментальних троянд у куточку Бетховена він буде щасливий з тією, єдиною...

«ІСКРА ЖИТТЯ»

Березень 1945-го. Концтабір Меллерн вважається дуже гуманним: тут немає газових камер. Але щоденно смерть від голоду, знущань, хвороб забирає сотні тих, у кого замість імені — лише номер. Відчайдушне передчуття скорого звільнення об'єднує змучених мешканців Малого табору. Вижити повинен хоч хтось. Аби не забути. Аби розповісти правду. Аби знайти сили розпочати все наново, пам'ятаючи про ті іскри життя, які згасли назавжди...

«ЖИТТЯ У ПОЗИКУ»

Війна далеко позаду. Але життя тих, кого вона зачепила своїми смертельними пазурами, понівечене. Молода бельгійка Ліліан знала лише голод, втечу, переховування від фашистів, а тепер помирає від туберкульозу. Її життя — це перегони зі смертю. Дівчина хоче відчутти смак справжньої свободи, навіть залипившись тільки епізодом у житті коханого чоловіка. Та доля вирішує по-своєму...

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-0850-6



9 786171 208506

Життя у позику
Мансарда мрій
Іскра життя

ЕРІХ МАРІЯ
РЕМАРК

Життя у позику

Мансарда мрій

Іскра життя

ЕРІХ МАРІЯ
РЕМАРК



КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

ЕРІХ МАРІЯ
РЕМАРК

Життя у позичку

Мансарда мрій

Іскра життя



ERICH MARIA REMARQUE

Der Himmel kennt keine Günstlinge
Die Traumbude
Der Funke Leben

ROMANE



ЕРІХ МАРІЯ РЕМАРК

Життя у позику
Мансарда мрій
Іскра життя

РОМАНИ

ХАРКІВ **2016**  **КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ**

УДК 821.112.2
ББК 84(4Нім)
Р37

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданнями:

Remarque E. M. Der Himmel Kennt Keine Günstlinge : Roman /
Erich Maria Remarque. — Köln : Kiepenheuer & Witsch, 1998. — 336 p.
Remarque E. M. Der Funke Leben : Roman / Erich Maria Remarque. —
Köln : Kiepenheuer & Witsch, 1998. — 414 p.

Публікується за сприяння

Mohrbooks AG Literary Agency та Synopsis Literary Agency

Переклад з німецької *Юрія Винничука* («Життя у позику»),
Юлії Микитюк («Мансарда мрій») і *Христини Николин* («Іскра життя»)

«Мансарда мрій» — вперше опубліковано німецькою мовою під назвою
«Die Traumbude» by Erich Maria Remarque;
© 1920 by the Estate of the late Paulette Remarque

Дизайнер обкладинки *Едуард Новіков*

Художник *Олександр Семякін*

Der Himmel kennt keine Guen-
stlinge © 1961 by New York
University, successor-in-inter-
est to the literary rights of The
Estate of the Late Paulette
Goddard Remarque
Die Traumbude © 2015, Verlag
Kiepenheuer & Witsch GmbH
& Co. KG, Cologne/ Germany
Der Funke Leben © 1952,
1954, 1956 by New York Uni-
versity, successor-in-interest
to the literary rights of The Estate
of the Late Paulette Goddard
Remarque

© Hemiro Ltd, видання україн-
ською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сі-
мейного Дозвілля», переклад
та художнє оформлення, 2016

ISBN 978-617-12-0850-6 (укр.)

ISBN 978-3-462-02727-3 (нім.)

ISBN 978-3-462-02724-2 (нім.)



ЖИТТЯ У ПОЗИКУ



Клерфе зупинив авто на заправці, перед якою було розчищено сніг, і посигналив. Ворони, що кружляли навколо телефонних стовпів, зняли гучний вереск, а в маленькій майстерні на запліччі хтось kleпав молотком бляху. Врешті гуркіт стих, з будівлі вигулькнув хлопчина в червоному светрі й окулярах у сталевій оправі.

— До повного, — сказав Клерфе й вийшов.

— Бензин «Супер»?

— Так. Чи можна ще десь тут перекусити?

Хлопець показав великим пальцем через дорогу.

— Навпроти. Нині на обід їхня фірмова страва — свиняче коліно з квашеною капостою. Зняти ланцюги?

— Навіщо?

— Там вище шосе закрижаніло ще сильніше, ніж тут.

— До самого перевалу?

— Перевалом не пройдете. Від учора його геть засипало. Таким низьким спортивним авто ви не маєте найменших шансів.

— Ні? — сказав Клерфе. — Ти починаєш мене інтригувати.

— Ви мене також, — відбрив хлопець.

Ресторація в готелі просякла запахом старого пива й довгої зими. Клерфе замовив вуджений яловичий окіст, хліб, сир і карафку білого швейцарського вина. Попросив офіціантку занести йому їжу на терасу. Назовні було не дуже зимно. Розлоге небо мало барву тирличу.

— Може, облити ваше авто зі шланга? — запитав через дорогу хлопець. — Щоб я скис, коли йому того не бракує.

— Не треба. Протри тільки вітрове скло.

Авто довго не було мите, і це впадало у вічі. Буря замінила червоний прибережний пил Сен-Рафаеля на капоті та крилах на батиковий узор, сюди додалися вапняні бризки з калюж на шосе

центральної Франції, а також болото, яким затраскали авто задні колеса незліченних вантажівок, коли він їх обганяв. «Навіщо, власне, я приїхав сюди? — роздумував Клерфе. — На лижви й так уже запізно. Співчуття? Співчуття — кепський товариш подорожі, та ще гірший у ролі мети. Чому я не їду до Мюнхена? Або до Мілана? Але що б я робив у Мюнхені? А в Мілані? Або деінде? Я втомлений. Утомлений сидінням на одному місці та втомлений прощаннями. А може, я тільки втомлений необхідністю ухвалювати рішення? Але на що я мав би наважитися?» Він допив вино й повернувся до ресторації.

Дівчина за прилавком мила келихи. Опудало козулі дивилося непорушно скляними очима понад її головою на рекламу якоїсь щоріхської броварні на протилежній стіні. Клерфе витягнув з кишені плескату пляшку в шкіряному футлярі.

— Чи можете мені наповнити її коньяком?

— Курвуазьє, ремі-мартін, мартен?

— Мартен.

Дівчина почала чаркою відміряти коньяк. Клерфе попросив ще дати дві пачки цигарок і розрахувався.

— Це кілометри? — запитав хлопець на заправці, показуючи на спідометр.

— Ні, милі.

Хлопець свиснув.

— Що ви робите в Альпах? Чому, маючи таке авто, ви не на автобані?

Клерфе зиркнув на нього. Блискучі скельця окулярів, кирпатий ніс, прищі, відкоплені вуха — істота, яка щойно змінила меланхолію дитинства на всі помилки напівдорослого стану.

— Не завжди треба робити те, що правильно, синку. Навіть коли це усвідомлюєш. У цьому може інколи полягати чарівність життя. Розумієш?

— Не, — відказав хлопець, шморгнувши носом. — Але телефони аварійної допомоги знайдете уздовж усіх перевалів. Якщо застрягнете, достатньо зателефонувати. Ми вас витягнемо. Тут є наш номер.

— Ви не маєте вже сенбернарів із пляшечками горілки на шиї?

— Не. Коньяк надто дорогий, а собаки зробилися надто бешкетними. Самі випивали алкоголь. Для цієї мети маємо тепер волів. Здорових волів для витягання авт.

Хлопець, зблискуючи окулярами, витримав погляд Клерфе, який укінці сказав:

— Тебе тільки мені сьогодні бракувало. Альпійський мудрагель на висоті тисяча двісті метрів! Може, на додаток звешся Песталоцці або Лаватер?

— Не. Герінг.

— Що?

— Герінг. — Хлопець показав зуби, в яких бракувало одного сікача. — Але ім'я маю Губерт.

— Ти, може, родич цього...

— Не, — перебив його Губерт. — Ми походимо з Герінгів базельських. Якби я належав до тих, то не мусив би тут помпувати бензин. Ми б отримували грубу пенсію.

Клерфе помовчав.

— Дивний день, — сказав урешті. — Хто б таке сподівався? Усього найкращого тобі, синку, в наступному житті. Ти був для мене сюрпризом.

— Ви для мене не. Ви ж автогонщик, правда?

— Чому ти так вирішив?

Губерт Герінг показав на майже геть затрасканий болотом номер на радіаторі.

— То ти ще й детектив! — Клерфе сів за кермо. — Може, тебе краще завчасу ув'язнити, щоб позбавити людство від нового нещастя. Коли станеш прем'єром, буде вже пізно.

Він увімкнув двигун.

— Ви забули заплатити, — нагадав Губерт. — Сорок два франчики.

Клерфе подав йому гроші.

— Кажеш, Губерте, франчики! Це мене тішить. У країні, де гроші називають пестливо, ніколи не буде диктатури.

За годину авто застрягло. Кілька снігових лавин на схилі обірвалося і засипало шосе. Клерфе міг розвернутися і спуститися назад у долину, але не мав бажання ще раз так швидко зустрітися з риб'ячими очима Губерта Герінга. Крім того не любив

розвертатися. Тому терпляче сидів далі в своєму авто, кури в цигарки, пив коньяк, прислухався до каркання ворон і чекав на Бога.

Бог з'явився за якийсь час в образі невеликого снігового плуга. Клерфе поділився з водієм решткою коньяку. Потім той рушив уперед і почав здіймати своєю машиною тумани снігу й відкидати його вбік. Виглядало це так, мовби під час пиляння великого поваленого дерева виникало променисте віяло тирси, яка на сонці ряхтіли всіма барвами веселки.

Двісті метрів далі шосе знову було чисте. Сніговий плуг з'їхав убік, і авто Клерфе прослизнуло повз нього. Водій плуга помахав йому на прощання. Він, як і Губерт, носив червоний светр і окуляри. Тому Клерфе, розмовляючи з ним, тримався безпечних тем — сніг і алкоголь, двох Герінгів упродовж одного дня було б, однак, забагато.

Губерт плів дурниці, перевал не був засипаний. Авто піднімалося тепер швидко вгору, і враз Клерфе побачив далеко перед собою долину, сизу й лагідну в ранніх сутінках, а в ній село з розсіпанними кубиками будинків із білими дахами, кривою церквою, ковзанками, кількома готелями й першим світелками у вікнах. Потім повільно з'їхав униз серпантином. Десь у долині, в одному з санаторіїв, повинен мешкати Гольманн, його змінник, який минулого року захворів. Лікар установив туберкульоз, але Гольманн сміявся з цього діагнозу — щось таке в епоху антибіотиків і пеніциліну вже не могло бути, а якщо й було, то людина діставала жменю пігулок, кілька заштриків і знову була здорова. Але ті чудесні засоби виявлялися не такими вже прекрасними та безвідмовними, як їх вихваляють, особливо серед людей, які виростили в роки війни й були виснажені. Під час «Перегонів Тисяча Миль» в Італії Гольманн неподалік Рима дістав кровотечу, і Клерфе мусив його дорогою висадити. Лікар наполягав на тому, щоб вислати його на кілька місяців у гори. Гольманн казався, але врешті скорився, з тією лише різницею, що кілька місяців перетворилися на рік.

Враз двигун почав кашляти. Свічки, знову свічки! Останній відрізок схилу проїхав із вимкненим двигуном, поки авто не зупинилося на рівній дорозі, і лише тоді відкрив капот.

Проблема була, як завжди, в залитих мастилом свічках другого й четвертого циліндра. Викрутив його, прочистив, після чого

засунув на давнє місце та ввімкнув стартер. Тепер двигун функціонував, і Клерфе натиснув кілька разів рукою на педаль газу, щоб усунути зайве мастило. Мотор знову заревів. Коли випростався і побачив, що галас сполохав коней, запряжених у сани, що підїжджали з другого боку. Коні стали дуба і, шарпаючи саньми, кинулися у бік авто. Клерфе вибіг їм навперейми, вхопив лівого коня за віжки й добру хвилину дозволив себе волочити.

Нарешті коні зупинилися. Вони тремтіли всім тілом, а над головами клубочилася хмара пари. Їхній переляканий, божевільний погляд справляв враження, ніби очі належали якимсь доісторичним істотам. Клерфе обережно опустив віжки. Коні стояли, пирхаючи та побрязкуючи дзвониками. Вочевидь, то не були звичайні шкапи, вживані до запрягу.

З саней піднявся високий чоловік у чорній хутряній шапці й почав заспокоювати тварин. Біля нього сиділа молода жінка, котра міцно вхопилася за поручні. У неї було засмагле обличчя і дуже світлі очі.

— Мені дуже прикро, що я вас налякав, — сказав Клерфе. — Я не подумав про те, що коні тут не звиклі до авто.

Чоловік ще трохи займався кіньми, після чого пустив поводи й сів у сани.

— Не звиклі до авто, які так галасують, — сказав холодно. — У кожному разі сани я міг би сам затримати. Проте я дякую, що ви намагалися нас урятувати.

Клерфе оглянув свої штани, потім підняв очі й побачив зарозуміле обличчя, в якому тлів ще слід насмішки, мовби той чоловік глузував з того, що він без потреби вчинив героїчний жест. Уже давно ніхто в нього не викликав такої відрази з першого погляду.

— Я не збирався рятувати вас, — відказав він сухо, — а своє авто від полоззя ваших саней.

— Маю надію, що ви при цьому не дуже вимастилися.

Чоловік зайнявся знову кіньми. Клерфе придивився до жінки. «Вона і є причиною, — подумав Клерфе. — Він сам хоче залишитися героєм».

— Ні, я не вимастився, — відказав повільно. — Для цього треба чогось більшого.

ЗМІСТ

Життя у позичку	5
Мансарда мрій	253
Іскра життя	403

Літературно-художнє видання

РЕМАРК Еріх Марія
Життя у позику. Мансарда мрій. Іскра життя

Романи

Керівник проекту *З. О. Бакуменко*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Редактори *В. І. Станкевич, Н. Я. Радченко*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Технічний редактор *І. О. Гнідая*
Коректори *Т. М. Новаченко, Н. М. Косенко*

Підписано до друку 18.04.2016. Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 38,64. Наклад 10 000 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61012, м. Харків, вул. Різдвяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com



- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
- у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

**Запрошуємо авторів, перекладачів,
художників, редакторів до співпраці**

e-mail: publish@bookclub.ua

Для гуртових клієнтів

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Ремарк Е.-М.

Р37 Життя у позику. Мансарда мрій. Іскра життя : романи /
Еріх Марія Ремарк ; пер. з нім. Ю. Винничука, Ю. Микитюк,
Х. Николин ; худож. О. Семякін. — Харків : Книжковий Клуб
«Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. — 736 с. : іл.

ISBN 978-617-12-0850-6 (укр.)

ISBN 978-3-462-02727-3 (нім.)

ISBN 978-3-462-02724-2 (нім.)

Різні часи, різні люди, різні життєві обставини... Але для Ремарка і його героїв поряд завжди була війна — як передчуття, як сувора дійсність, як болючий спомин. Вона трощила долі, безжально позбавляла ілюзій, крала батьківщину, родину, надію... Але що жорстокішими були випробування, то більше цінувалися відвага й мужність, незнищенна жага до життя. І навіть у найтемніші часи не згасало полум'я самопожертви, справжньої дружби, щирого кохання...

УДК 821.112.2
ББК 84(4Нім)